

KESKKONNAAMET

Jüri Koort
Riigimetsa Majandamise Keskus
jyri.koort@rmk.ee

Teie 06.01.2023

Meie 08.02.2023 nr 7-9/23/398-2

Seisukoht Vahepere-Laitse metsaparandusobjekti osas

Austatud Jüri Koort

Pöördusite Keskkonnaameti poole saamaks seisukohta Harjumaal Saue valla Laitse külas Vahepere-Laitse metsaparandusobjekti rekonstrueerimisele ja tee ehitamisele. Planeeritakse rajada uus tee läbi liigi leiukoha kinnistul Kernu metskond 174 (29701:001:0275). Tee on vajalik RMK metsade majandamiseks ja maaparandussüsteemi rajatiste rekonstrueerimiseks ja hooldamiseks. Alternatiivne variant RMK metsaosadele liigipääsuks puudub.

Looduskaitsetised piirangud

EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuuri andmetel läbib planeeritav tee kanakulli (*Accipiter gentilis*; KLO9128177) elupaika ja jääb Natura 2000 võrgustikku kuuluvast Vansi loodusala (EE0010176) ja Vasalemma must-toonekure püsielupaigast (KLO3000489) ning selle sihtkaitsevööndist (KLO3100578) umbes 40 meetri kaugusele. Rekonstrueeritava maaparandussüsteemi piir jääb loodusala ja püsielupaigast umbes 160 m kaugusele.

Kanakulli elupaigas on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ja lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal¹. Kanakulli kaitse tegevuskava² kohaselt kaasneb kuivendamisega elupaikade kvaliteedi langus, mis mõjutab ka liigi saakobjektide arvukust ning seeläbi kanakulli soodsat seisundit.

Vansi loodusala kaitse-eesmärgiks on elupaigatüüpide liigirikkad madalsood (7230) ja vanad loodushõlmad (*9010) kaitse ning eesti soojumika (*Saussurea alpina ssp. esthonica*) kaitse³.

Must-toonekure püsielupaigas valitsev kaitsekord on kehtestatud keskkonnaministri 03.07.2006 määrusega nr 43 „Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ (edaspidi *kaitse-eeskiri*). Lisaks ka looduskaitse-eeskiris § 50. Eesti Punase nimestiku andmetel on must-toonekure Eestis väljasuremisohus. Tegemist on I kaitsekategooria kaitsealuse liigiga, mis tähendab kõigi teadaolevate elupaikade kaitset. Must-toonekure kaitse tegevuskava⁴ kohaselt on liigile olulisteks ohu teguriteks toitumisalade kvaliteedi langus, metsamassiivide killustumine ja puistu mitmekesisuse vähenemine ning pesitsusaegsed toitumisalade häiringud.

¹ Looduskaitse-eeskiris § 55 lg 6¹

² Kinnitatud Keskkonnaameti 02.03.2022 korraldusega nr 1-3/22/70, leitav aadressilt <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/liigikaitse#linnud>

³ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“

⁴ Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 14.02.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/105, leitav aadressilt: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/liigikaitse#linnud>

Toitumisalade halvenenud kvaliteeti peetakse Eesti must-toonekure populatsiooni vähenenud produktiivsuse üheks põhiliseks põhjuseks. Tänapäeval kasutavad must-toonekured toitumispaikadena eelkõige vooluveekogusid (eelistatult looduslikke), (kuivendus)kraavisid ja madal- ning siirdesoid. Viimaste hulk on aastakümnetega tänu maaparandusele märkimisväärselt kahanenud. Toitumisalade kvaliteedi langus mõjutab otseselt sigimisedukust. Planeeritav tee tehakse Maidema kraavi (VEE1099208) kõrvale, mistõttu jäävad piirkonnas esinevad väikesed looduslikud ojad, mis on Maidema kraaviga seotud, suurenenud kuivendava mõju alla.

Kavandatav tee jääb umbes 70 m kaugusele must-toonekure pesapaigast. Must-toonekure kaitse tegevuskavas on ühe ohutegurina toodud pesitsusaegne häirimine ja eraldi on välja toodud probleem, et kuna püsielupaiga kaitsekord ei ulatu väljapoole metsamaad, on pesitsusaegne tegevus teemaal osutunud häirivaks teguriks. Tegu on inimpelgliku linnuga, keda peetakse väga tundlikuks inimtegevuse suhtes pesapaiga läheduses. Märgime, et piirkonnas ei ole ühtegi teed, mis asuks hetkel liigile nii lähedal ja uue tee lisandumine suurendab oluliselt inimtegevusest tulenevat häiringut ja killustab metsamaastikku.

Keskkonnaameti seisukoht

Tegevus ei jää ühegi looduskaitseseaduse § 14 kohase kaitstava loodusobjekti territooriumile, küll aga võib tegevuse mõju ulatuda püsielupaiga ja Natura 2000 loodusala territooriumile ning mõjutada kaitsealuseid liike. **Keskkonnaametil puudub veendumus, et tegevus ei avalda negatiivset mõju kaitstavatele objektidele ja Natura 2000 alale. Koostada tuleb keskkonnamõju eelhindang, vajadusel keskkonnamõju hinnang ja projektis tuleb eelhindangu/hinnangu tulemustega arvestada.**

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) kohaselt tuleb hinnata keskkonnamõju kui taotletakse tegevusluba ning tegevusloa taotlemise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju või kavandatakse tegevust, mille korral ei ole objektiivse teabe põhjal välistatud, et sellega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile ja mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik⁵.

Ehitusloa taotluse menetlemisel peab otsustaja⁶ kaaluma keskkonnamõju hindamise algatamise vajadust⁷ ja andma eelhindangu *KeHJS* § 6 lg 2 p 22, § 6 lg 4 ja Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 15 p 8 tulenevalt. KMH eelhindang peab sisaldama Natura eelhindamist. Samuti tuleb otsustajal järgida *KeHJS* § 11 lg 10, mis sätestab, et kui kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala, kaitseala, hoiuala, püsielupaika või kaitstavat looduse üksikobjekti, kooskõlastab otsustaja kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu nimetatud kaitstava loodusobjekti valitsejaga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Maret Vildak
juhtivspetsialist
looduskasutuse osakond

Triin Ristmets 56981773
triin.ristmets@keskkonnaamet.ee

Monika Laurits-Arro 53020849
monika.laurits-arro@keskkonnaamet.ee

---

⁵ KeHJS § 3 lg 1

⁶ KeHJS § 9 lg 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja

⁷ KeHJS § 11 lg 2